

Otázka: Klima třídy, školy

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Petr

Když někdo vzpomíná na školu, už si většinou nepamatuje konkrétní spolužáky nebo učitele, ale většinou si vybavuje pocity, které si se školou spojoval. Někdo prožíval svou školní docházku příjemně, někdo méně, u někoho se pocity pozitivní a negativní vzájemně prolínaly. Takové pocity mohou zůstat natrvalo zakotveny v paměti – jestli byli učitelé hodní nebo zlí, spravedliví nebo ne, škodolibí nebo laskaví, zda se do školy těšili po prázdninách, zda měli ve třídě kamarády apod.

Je vůbec nutné, aby takovým pocitům věnovala věda pozornost? Nebo je to pouze „pocitologie“, kterou není třeba se vědecky zabývat? Tyto otázky už jsou nepochybně zodpovězeny, v každé moderní knize věnované pedagogice nalezneme alespoň zmínku o klimatu třídy a školy.

I. KLIMA ŠKOLNÍ TŘÍDY

Učení a chování žáků neprobíhá samostatně, není izolováno od prostředí, naopak, je ovlivňováno mikrosociálním prostředím, ve kterém se žáci pohybují. Jedná se zejména o prostředí dané třídy ve škole s danou skupinou žáků přibližně stejného věku, s nimiž se žák kamarádí (nebo také nekamarádí), jejichž mínění je pro něj důležité.

CO JE KLIMA ŠKOLNÍ TŘÍDY?

Klima společně vytvářejí všichni žáci, kteří docházejí do konkrétní školní třídy, ale také skupiny žáků, na které se třída většinou rozděluje a žáci stojící mimo tyto skupiny, jednotliví žáci a samozřejmě také učitelé vyučující v konkrétní třídě.

Odborníci nejsou jednotní v názorech na to, kdo je zdrojem klimatu ve třídě. Někteří se domnívají, že hlavním zdrojem jsou žáci, že zejména oni klima své třídy vytvářejí. Jiní odborníci soudí, že klima třídy ovlivňují nejpodstatnějším způsobem učitelé, kteří v dané třídě vyučují, neboť učitel může svými vlastnostmi a svou rolí, kterou ve vyučování má, významně klima třídy vytvářet.

OVLIVŇOVÁNÍ KLIMATU TŘÍDY

Klima třídy, které při vyučování panuje, má zásadní vliv na motivaci žáků a na jejich postoj k učení. Klima třídy se dá ovlivňovat. Nelze jej však ovlivnit stejnou měrou ve všech jeho složkách, nelze to provést rychle a bez spolupráce všech aktérů. Jde o dlouhodobou záležitost, v měsících. .

Sebeúcta žáků má zásadní vliv na klima třídy. Největší vliv na jejich sebeúctu má způsob jednání učitelů s nimi. Jestliže učitel má převážně kladné, podporující, pochvalné a uvolněné poznámky, napomůže to značně budování sebeúcty žáků.

Ke klimatu třídy do značné míry přispívá také pořádek v učebně, smysl pro pořádek je proto třeba žákům neustále vštěpovat. Také celkový vzhled učebny je pro žáky důležitý, vlastně jim naznačuje, kolik péče bylo vynaloženo pro jejich příjemné učení. Čistá a útulná učebna s potřebnými pomůckami napomáhá vzniku kladného vztahu žáků k výuce.

II. KLIMA ŠKOLY

Žák nežije pouze v mikroklimatu své třídy, ale svůj život tráví v konkrétní škole. Své sociální zážitky a zkušenosti ze styku s učiteli, vedením školy, se staršími, mladšími a stejně starými spolužáky si fixuje odnáší si je do svého dalšího života. Škola, kde panuje příznivé sociální

klima, přispěje k rozvoji žákovy osobnosti, naopak škola, která se vyznačuje ohrožujícím sociálním klimatem může žákovu osobnost navždy vážně poznamenat. Je tedy velmi důležité věnovat se poznávání vlastností fungování tohoto systému, poznat klima celé školy, abychom mohli chod celé školy cíleně zlepšovat a tím pomáhat žákům a učitelům zlepšovat jejich práci.

POZITIVNÍ ŠKOLNÍ KLIMA

Většina výzkumníků v oblasti školního klimatu se shoduje, že bez pozitivního klimatu ve škole je obtížné vytvořit školu, která by efektivně fungovala. Proto vědce, ale i učitele, rodiče a žáky stále zajímá otázka, jaké jsou znaky pozitivního školního klimatu. Proto bych zde jmenovala ideální kritéria pozitivního školního klimatu tak, jak ho vnímají jeho bezprostřední účastníci, ale i další nepřímo zainteresované osoby.

4 ZNAKY POZITIVNÍHO ŠKOLNÍHO KLIMATU

1 – z hlediska žáků:

umožňuje samostatné objevné učení, ze kterého má žák radost

požadavky odpovídají individuálním schopnostem žáka

žák má jistotu že bude akceptován a že se k němu přistupuje spravedlivě

žák má možnost zažít úspěch

organizace je pro žáka přehledná a srozumitelná

podporuje rozvoj osobnosti žáka

2. – z hlediska učitelů:

učitel na svém pracovišti rád pracuje, dobře učí, rád spolupracuje s kolegy, žáky a rodiči

učitel má možnosti prožívat citový soulad a pocit sounáležitosti s kolegy, úspěch ve svém oboru působnosti a pocit seberealizace v práci, pocit svobody a samostatnosti v práci

3. – z hlediska rodičů:

spravedlivé hodnocení a citlivé a spravedlivé zacházení s jejich dětmi

kvalifikovanost učitelů (vychovatelská, odborná)

individuální podpora každého dítěte

vstřícnost učitelů

4. – z hlediska veřejnosti:

školní klima musí žáky připravit k úspěšnému zapojení do pracovního světa, k zodpovědné účasti na veřejném životě, k dodržování sociálních a pracovních ctností